

DC-001-001463

Seat No. _____

Second Year B. A. (Sem. IV) (CBCS) Examination

April / May – 2015

Philosophy : Paper - VIII

(Elective - I)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001463

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

વિભાગ - 1

1 M.C.Q.

20

(1) ન્યાયદર્શન -

(A) આદર્શવાદી છે

(B) વાસ્તવવાદી છે

(C) વ્યવહારવાદી છે

(D) વિવર્તવાદી છે

(2) વૈશેષિક નામ -

(A) સાત પદાર્થોના કારણે પડેલું છે

(B) અણુવાદના કારણે પડેલું છે

(C) 'વિશેષ' પદાર્થના કારણે પડેલું છે

(D) ઈશ્વરમાં માનતું હોવાથી પડેલું છે

(3) ન્યાય અનુસાર પ્રમાણ -

(A) ત્રણ

(B) પાંચ

(C) ચાર

(D) છ

(4) અપ્રમા કેટલી છે ?

(A) સાત

(B) પાંચ

(C) ચાર

(D) બે

(5) વિશેષ પદાર્થ -

(A) તમામ અણુઓમાં હોય છે

(B) ભૌતિક પદાર્થોમાં હોય છે

(C) ચેતન તત્ત્વોમાં હોય છે

(D) નિત્ય અણુઓમાં હોય છે

- (6) સાંખ્ય દર્શન -
- (A) સેશ્વર છે (B) અસત્કાર્યવાદી છે
(C) નિરિશ્વર છે (D) વિવર્તવાદી છે
- (7) યોગસૂત્રોના રચયિતા -
- (A) કપિલ (B) જૈમિની
(C) પતંજલિ (D) ગૌતમ
- (8) સત્કાર્યવાદ એટલે -
- (A) કારણકાર્ય જુદાં છે
(B) કાર્યમાં કારણ નિહિત છે
(C) કારણ અસત્ છે
(D) કાર્ય સત્ છે
- (9) સમાધિના પ્રકારો કેટલા ?
- (A) આઠ (B) ચાર
(C) બે (D) સાત
- (10) યોગ સાધનામાં ઈશ્વર જરૂરી છે ?
- (A) હા (B) ના
(C) કદાચ (D) ખબર નથી
- (11) પૂર્વમીમાંસા દર્શન -
- (A) કર્મકાંડી વ્યવહારવાદ છે
(B) એકેશ્વરવાદી છે
(C) વેદ વિરોધી છે
(D) પરિણામવાદી છે
- (12) પૂર્વમીમાંસા અનુસાર વેદો -
- (A) ઋષિઓએ રચેલાં છે
(B) દેવોએ રચેલાં છે
(C) અપૌરુષેય છે
(D) ઈશ્વર રચિત છે

- (13) વેદાંત એટલે -
- (A) વેદનો એક ભાગ
(B) વેદોનો આગળનો હિસ્સો
(C) વેદનો અંત ભાગ
(D) સમગ્ર વેદ
- (14) અનુમાનનું એક ઘટક નથી.
- (A) ઉપનય (B) પ્રતિજ્ઞા
(C) હેતુ (D) શબ્દ
- (15) વૈશેષિક અનુસાર પદાર્થ -
- (A) અભિધેયત્વ ધરાવે છે (B) ભૌતિક હોય છે
(C) ગુણસૂચન ધરાવે છે (D) અભાવરૂપ છે
- (16) માયા -
- (A) મર્યાદિત છે (B) અનાદિ છે
(C) અશાશ્વત છે (D) વર્ષાવી શકાય તેવી છે
- (17) વિવર્ત એટલે -
- (A) વિકૃતિ (B) વિદ્યા
(C) ભ્રમ (D) બ્રહ્મ
- (18) અર્થાપત્તિના પ્રકારો કેટલા ?
- (A) ચાર (B) બે
(C) પાંચ (D) સાત
- (19) ઈશ્વરનો વિચાર છે. ∴ ઈશ્વર છે. - આ દલીલ -
- (A) વિશ્વ નિર્માણની દલીલ
(B) અદૃષ્ટની દલીલ
(C) સત્તાશાસ્ત્રીય દલીલ
(D) વૈદિક શબ્દની દલીલ
- (20) પ્રપત્તિ એટલે -
- (A) ભગવદ્કૃપા (B) ભક્તિ
(C) શરણાગતિ (D) સમર્પણ

વિભાગ - 2

2 પ્રમાણ એટલે શું ? અનુમાન પ્રમાણ વિગતે સમજાવો. 10

અથવા

2 ન્યાયદર્શન અનુસાર પ્રત્યક્ષ પ્રમાણની ચર્ચા કરો. 10

3 સામાન્ય અને વિશેષ પદાર્થો સમજાવો. 10

અથવા

3 સાંખ્યનો દ્વૈતવાદ વિગતે વર્ણવો. 10

4 (અ) ટૂંકનોંધ લખો : (એક) 8

(1) યોગના અંતરંગ સાધનો

(2) અર્થાપત્તિ પ્રમાણ

(બ) ટૂંકનોંધ લખો : (એક) 8

(1) શંકરાચાર્યનો બ્રહ્મ સિદ્ધાંત

(2) પુરુષ બહુત્વ

5 ટૂંકમાં જવાબ આપો : (બે) 14

(1) અનુપલબ્ધિ સમજાવો.

(2) અસત્ કાર્યવાદની દલીલો જણાવો.

(3) મીમાંસા દર્શન શબ્દ પ્રમાણને શા માટે મહત્ત્વ આપે છે ?

(4) 'શક્તિ' અને 'અપૂર્વ' વિશે સમજૂતી આપો.

ENGLISH VERSION

SECTION - I

1 M.C.Q.

20

- (1) Nyaya system
 - (A) Is Idealism
 - (B) Is Realism
 - (C) Is Pragmatism
 - (D) Is Vivartavada
- (2) The name Vaishishika
 - (A) Is because of the seven categories
 - (B) Is because of Atomism
 - (C) Is because of the category of Vishesha
 - (D) Is because of believes in God
- (3) Pramana as per Nyaya
 - (A) Three
 - (B) Five
 - (C) Four
 - (D) Six
- (4) How many Apramas are there ?
 - (A) Seven
 - (B) Five
 - (C) Four
 - (D) Two
- (5) The Category of Vishesha
 - (A) Is in All Atoms
 - (B) Is in Material Objects
 - (C) Is in Conscious Elements
 - (D) Is in Eternal Atoms
- (6) Sankhya system
 - (A) Is Theistic
 - (B) Is Asatkaryavada
 - (C) Is Atheristic
 - (D) Is Vivartavadi

- (7) The founder of Yoga Aphorisms
(A) Kapil (B) Jaimini
(C) Patanjali (D) Gautama
- (8) Satkaryavada means
(A) Cause-effect are separate
(B) The cause is hidden in effect
(C) The cause is unreal
(D) The effect is real
- (9) How many types are there to Samadhi ?
(A) Eight (B) Four
(C) Two (D) Seven
- (10) Is God necessary in Yoga Sadhana ?
(A) Yes (B) No
(C) Perhaps (D) Don't know
- (11) Purva Mimansa
(A) Is Ritualistic Pragmatism
(B) Is Monotheistic
(C) Is Anti Vedic
(D) Is Parinamavadi
- (12) Vedas according to Purva Mimansa
(A) Is formed by the Sages
(B) Is formed by the Deities
(C) Is impersonal
(D) Is formed by God
- (13) Vedanta means
(A) A part of Veda
(B) The initial part of Veda
(C) The End of the Veda
(D) The Entire Veda

- (14) Not the factor of Inference from the following :
- (A) Upanaya (B) Pratijna
(C) Hetu (D) Verbal testimony
- (15) Category as per Vaisheshika
- (A) has Abhidheyatva (B) is material
(C) has connotation (D) is non-existent
- (16) Maya
- (A) is limited (B) is beginningless
(C) Non-Eternal (D) is Describable
- (17) Vivarta means
- (A) Vikriti (B) Vidhya
(C) Illusion (D) Brahman
- (18) How many types are there to Postulation ?
- (A) Four (B) Two
(C) Five (D) Seven
- (19) There is an idea of god. ∴ There is God.
This Argument -
- (A) Cosmological Argument
(B) The Argument from unseen
(C) Ontological Argument
(D) The Argument from vedic testimony
- (20) Prapatti means
- (A) Grace (B) Devotion
(C) Surrender (D) Samarpana

SECTION - II

2 What is Pramana ? Explain Inference. **10**

OR

2 Discuss Perception as per Nyaya. **10**

3 Explain categories of Samanya and Vishesha. **10**

OR

3 Discuss Sankhya's Dualism. **10**

4 (a) Write short note : (any one) **8**

(1) The Internal Means to Yoga

(2) Postulation.

(b) Write short note : (any one) **8**

(1) Brahman in Shankeracharya

(2) Plurality of the selves

5 Answer any two from the following in brief : **14**

(1) Explain Anuplabdhi Praman

(2) State the Arguments of Asatkaryavada

(3) Why does Mimansa give importance to Verbal Testimony ?

(4) Explain about Shakti and Apurva.

—————